

pitävät yllä – itse asiassa länsimaiset hyötyvät kärsivistä kehityksimaalaisista, koska se saa hyväntekeväisyyttä harjoittavan tuntemaan itsensä sankariksi tai pyhimykseksi.

Kirjassa luodetaan humanitarismin ja ihmisoikeuksien historiaa. Aiemmin ihmisyyttä ei piiloutunut universaalin ja kasvottoman humanitarismin kaapuun. Humanitarismin tulee antiikin Rooman sanasta *humanitas*. Roomassa *homo humanus* erotettiin *homo barbarus*sesta. Maailmaa valloittavat roomalaiset olivat ihmisiä ja heidän

kohtaamiensa ja valloittamiensa kulttuureiden asukkaat barbaareja. Koko historia on meidän päiviimme asti erilaisten ihmisyyksien kamppailua – jokainen haluaa esittää edustavansa aitoa ja alkuperäistä ihmisyyttä, koska ihmisyyttä tulee arvostaa heti jumalan jälkeen.

Kirjassa viitataan tähän historialliseen kamppailuun ja kysytään, että jos ihmisyyttä on valmis, luonnon tai jumalan antama, miksi sen puolesta pitää taistella kynin ja miekoin.

Hyvän tekeminen ja valta -kirjan ansio ja eroavuus muis-

ta alan kirjoista on siinä, että se paljastaa tämän puolueellisuuden ja vallankäytön liikuttavan ja sääliin vetoavan retoriikan alta, jossa vallankäyttö esiintyy humanitarismina ja hyväntekeemisnä. Kirjoittajien ansio on myös se, että monet heistä työskentelevät tai ovat työskenteleet kirjassa käsitellyissä järjestöissä. Toivottavasti itsekriittinen henki leviää kirjan välityksellä myös laajemmin hyvän tekemiseen keskittyviin järjestöihin.

Voittamisen pakko ja kirous

JARKKO ESKOLA

Ranskan ympäriajon, Tour de Francen, pyöräilyn ehdottomasti arvostetuimman kansainvälisen kilpailun seitsemänkertaisen voittajan, jo legendaksi nousseen Lance Armstrongin ura päättyi lopullisesti tämän kirjan julkitukseen. USA:n antidopinglautakunta (USADA) riisti häneltä kertyneen todistusaineiston perusteella kaikki Tour de France -voitot, ja hänet julistettiin elinikäiseen kilpailukieltoon. Kirja meni painoon 15. elokuuta 2012, sen kirjoittamisen ja tietojen tarkistamisen kestänyt kaksi vuotta. Kirjan jälkisanat on kirjoitettu helmikuussa 2013, jolloin Armstrong oli jo nöyryntynyt tunnus-

tamaan julkisesti Oprah Winfrey'n suorassa TV-haastattelussa syöllistyneensä EPO:n, testosteronin, kortisonin, kasvuhormonin ja toistuvien verenvaihtojen käyttöön saavuttaakseen voitot tuossa kolmiviikkosessa, rankassa ja raskaassa kilpailussa. Kirja paljastaa yli kymmenen vuotta jatkuneen laajalajalisen, systemaattisen dopingkäytön ja siihen liittyneen joukkueita ja niiden jäseniä sitoneen ”omertan”, vaikenemisen ja kaiken kieltämisen kulttuurin. Kirja on jo saanut Englannin vuoden 2013 Urheilukirja-palkinnon.

Kirja on samalla Tyler Hamiltonin, Ateenan olympialaisissa

Tyler Hamilton & Daniel Coyle
The Secret Race
Inside the Hidden World of
the Tour de France
Doping, Cover-Ups and
Winning at all cost
Gorgi Books, 2013

pyöräilyn kultamitalin voittaneen ja Lance Armstrongin lähimmän joukkuekumppanin, omakohtainen elämäkerta. Siinä tämä kerran Armstrongin lähiystävä ja joukkueetoveri vuodattaa julkisuuteen kilpapyöräilyn vaietut salaisuudet, sen dopingmaailman salat, tekniikat, lääkärit, metodit ja niihin liittyvän vaikenemisen, sa-

laamisen ja kieltämisen kulttuurin. Hamilton jäi itse kiinni veridopingista vuonna 2004. Hän oli jättänyt jo pari vuotta aiemmin Armstrongin U.S. Postal -joukkueen kehittyttyään Armstrongin omaa voittoa uhkaavaksi pyöräilijäksi ja joututtuaan täten kilpailijana hänen epäluulonsa kohteeksi. Hamilton yritti vielä paluuta mutta totesi joutuneensa jo sivuraitteelle, leimatuksi ja muiden syrjimäksi. Syyllisyyden paino aiheutti hänelle vakavan depression ja avioeron. Kun Yhdysvaltain oikeusviranomaiset alkoivat tutkia Armstrongia ja hänen dopingkulttuuriaan, Tyler Hamilton päätti tehdä täyden tunnustuksen. Koko kirja perustuu hänen kertomukseensa ja sen totuudellisuuden tarkistamiseen.

Doping on ollut kilpapyöräilyä tahrannut epäily koko 1990-luvun lopun ja 2000-luvun alkupuolen. Useat kärkipään nimet ovat jääneet kiinni, useita kilpailijoita on kuollut, ja heidän kuolemiinsa on liittynyt epäilyjä erilaisista väärinkäyttöaineista. Monet ovat myös jättäneet kilpailu-uran vähin äänin. Jotkut joukkueet ovat näyttäneet ajoin yllättävän ylivoimaisilta, joskus äkillisiä keskeytyksiä ja epäonnistumisia on kasaantunut. Nämä ovat herättäneet epäilyjä laajemmastakin aineiden käytöstä.

Kolme viikkoa kestävä Ranskan ympäriajo lienee eräs vaativimmista urheilusuorituksista. Joka päivä poljetaan noin 200 kilometriä keskinopeuden ollessa yli 40 kilometriä tunnissa. Useina päivinä on äärimmäisen vaativia nousuja Alpeilla tai Pyreneillä, ja päivän ajot päättyvät useimmiten nopeatempoiisiin kirikamppailuihin. On to-

dettu, että pääjoukon keskinopeus lisääntyi vuosikymmenessä useita kilometrejä tunnissa, mikä viittaa huomattavaan tehonnouluun. Kirjan todistuksen mukaan 1990-luvun puolivälistä lähtien EPO:n käyttö näytti nostavan yksilökohtaisesti tehoa noin 12–15 prosenttia. Kun EPO:n käytön valvonta tehostui 2000-luvun alussa, pyöräilijät siirtyivät dopingissa EPO:n mikroannosteluun ja samanaikaiseen oman veren täydennyskäyttöön, verensiirtoihin. Veren hemoglobiinin ja hapenottokyvyn vahvistaminen näillä keinoilla mahdollisti nopeuden ja kestävyuden lisääntymisen. Dopingkulttuurin taustalla olivat italialaiset ja espanjalaiset lääkit, jotka veren hapenottokykyä mitaten ohjasivat eri aineiden yksilöllistä annostelua ja käyttöä. Siinä sivussa he ansaitsivat miljoonien tulot, jotka oli sidottu pyöräilijöiden menestymiseen.

Verisiirtoihin liittyy teknisiä riskejä, ja sellainen aiheutti myös Hamiltonin kiinnijäämisen. Lance Armstrongin ja U.S. Postal -joukkueen dopingkulttuuri oli tarkoin hiottu ja teknisesti toimiva. Henkilökohtaisesti Armstrong joutui lähes 500 kertaa testatuksi, eikä aivan selvää positiivista tulosta saatu koko aikana. Hamiltonin kuvaus antaa kuitenkin yksityiskohtaisen selvityksen siitä, miten testausten välttäminen ja muu ”cover-up” kokonaisuudessaan toimi.

Kirja on kuin salapoliisikertomus, josta selviää mm. Armstrongin hämmästyttävän laaja ja monipuolinen verkostoituminen ja siihen liittynyt valvontakäyttö. Valta ei koskenut vain oman joukkueen dopingkulttuurin vaan myös pyöräi-

lyn kansainvälisen liiton ja sen valvontaorganisaation manipulointia. Verkkonsa kautta Armstrongin yhteydet ulottuivat myös suoraan Yhdysvaltojen senaattiin ja jopa presidenttiä lähellä olevaan piiriin. Poliittinen puuttuminen Lance Armstrongia koskevaan tutkintaan keskeytti yllättäen juridisen tutkinnan. Näytti jo siltä, että hän välttää ilmitulon ja sitä seuraavat rangaistukset. Vain USA:n antidopingkoneiston erillinen prosessi johti lopulta sellaiseen paineeseen, ettei tutkintaa enää saatu keskeytettyä. Tyler Hamiltonin ja Daniel Coynen kirja ja sen aineisto varmisti lopullisesti koko systemaattisen dopingjärjestelmän paljastumisen ja johdatti Lance Armstrongin tuomitsemiseen.

Hamilton vertaa kirjansa päätösluvussa totuuden voittoa lumivyöryyn, joka aiheutuu pienestä lumimäärän lisäyksestä ja vähäisestä ilmaston lämpenemisestä, mutta joka liikkeelle lähtiessään aiheuttaa valtavan ja ennakoimattoman muutoksen tai tuhon. Hän esittää, että kansainväliseen pyöräilyyn pitäisi perustaa totuuskomissio, jolle tehdyllä tunnustuksella pääsisi irti dopingrikoksesta ja voisi jatkaa ”puhtaana” uraansa. Hän esittää myös dopingvalvonnan tehostamista ja mainosrahojen uudelleen suuntaamista siten, että luovutaan joukkuekohtaisesta mainonnasta ja tuetaan sponsoroinnilla suoraan yksityisiä urheilijoita. Muina keinoina hän esittää myös biologisten passien tarkkaa ja tehostettua käyttöä. ”Omerta” olisi myös murrettava. Hamilton toteaa kuitenkin, että koko kilpapyöräilyn kulttuurin muutos vaatii aikaa, mutta hän pitää muutosta välttämättömänä

ja mahdollisena.

Tyler Hamiltonin ja Daniel Coylen kirja avaa varmaan monien silmät, karistaa suomet ja vie uskon urheilun puhtaudesta. Kirjalla on myös mahdollisuus olla muutoksen avain. Se tarjoaa näkökulmaa myös omiin kotimaisiin doping-rikkomuksiin ja ehkä lisää ymmärrystä myös

niihin sortuneisiin urheilijoihin sekä niihin menestyspaineisiin, joissa eri lajien huippu-urheilijat elävät. Se maailma, jossa dopingkäyttö ja toisaalta dopingvalvonta toimivat, tulee tässä kirjassa erinomaisesti läpivalaistua. Huijaajia varmaan edelleen on ja heitä syntyy, mutta rehellisyydellä ja puhtaudellakin on

vahva painoarvonsa. Se millainen tasapaino kussakin urheilulajissa vallitsee, on kiinni sekä urheilijoista itsestään että valvontakoneiston tehosta, mutta aivan erityisesti se riippuu yhteiskunnan ja urheiluyhteisön omasta arvomaailmasta.

Hieno kirja tärkeästä aiheesta.

Seurakunnat kumppaneina sosiaalista kysymystä ratkaistaessa

BRIITTA KOSKIAHO

Syyskuussa 2013 Sanna Lehtinen väitteli Helsingin yliopistossa aiheenaan evankelis-luterilaisten paikallisseurakuntien osallistuminen EU:n sosiaalisen rahaston paikallisiin projekteihin. Tutkimus sijoittuu kirkkososiologiaan. Väittelijä on käynyt läpi hankkeet, joissa jokin seurakunta Suomessa on ollut osallisena kunnan ja kolmannen sektorin EU-projekteihin. Keskeinen aihealue muodostuu työllistämishankkeista.

Lehtisen väitöskirjassa huomio kiintyy kahteen keskeiseen teemaan. Ensimmäinen näistä on seurakuntien rooli ja sen kehittyminen yhteiskunnan sosiaalisen kysymyksen hoitamiseksi. Tekijä ei varsinaisesti käy läpi historiaa, mutta tekstistä voi

poimia tietoja ja tulkintoja, jotka antavat tästä kehityspolusta tietoja.

Kirkon ja seurakuntien varhainen tehtävä oli julkisen hallinnon tehtävä paikallistasolla, silloin kun kuntia ei vielä ollut. Paikallisseurakunta huolehti kirkollisten ja uskonnollisten velvollisuuksiensa lisäksi maallisen hallinnon ja siten myös yhteiskunnallisesta sosiaalisesta tehtävästä, mikä kulminoi köyhäinhoitoon. Se oli varsinainen asiantuntija yhteiskunnan sosiaalisen kysymyksen hoitamisessa ennen kuntalaitoksen syntymä.

Kun maallinen hallinto otti suuren osan julkisista hallintotehtävistä pois seurakunnilta ja antoi ne kunnille, seurakun-

Sanna Lehtinen
Julkisen sektorin apulaiset,
kansalaisyhteiskunnan
talkoolaiset
Suomen evankelis-luterilaiset
seurakunnat Euroopan
sosiaalirahaston projekteissa
Helsingin yliopisto, Teologinen
tiedekunta, 2013

nille jäi vielä hallinnollisia velvollisuuksia, kuten kirkonkirjojen pito ja hautausmaiden hoito. Varsinainen tehtävä painottui entistä enemmän uskonnollisten kysymysten hoitamiseen. Sosiaalinen kysymys jäi kuitenkin seurakuntien osittain hoitettavaksi, mutta nyt ne valitsivat vapaaehtoisesti sosiaalisen tehtävänsä sisällön ja laajuuden.

Lehtinen pohtii tätä sosiaal-